

سخن روز

تورم، محصول سیاست های بحران ساز است

حسین رانغر
اقتصاددان

به گفته وزیر اقتصاد تورم «ام الفساد» اقتصاد ایران است و «بدون حل ناترازی بانک ها و بودجه، هیچ اصلاحی در کشور به نتیجه نمی رسد»، این اظهارنظر درحالی بیان می شود که مهم تر از هر چیزی جهت گیری مجموعه حاکمیت است که باید معطوف به حل معیشت مردم و مهار تورم باشد. این سخن از آن رو مطرح می شود که بخش قابل توجهی از تورم نتیجه عملکرد مجموعه های اقتصادی کشور است و این فقط ناترازی بانک ها به تنهایی نیست. ناترازی بانک ها از خصوصی سازی شروع شد و به دلیل روشی که به کار گرفته شد این فرایند در نهایت فساد های گسترده را پدید آورد. بنابراین بخش مهمی از ناترازی بانک ها ریشه در خصوصی سازی دارد که البته ذات چنین عملی هم خالی از اشکال نبوده، ولی به هر صورت آنچه این مساله را بسیار حساس کرده، خصوصی سازی پتروشیمی ها و برخی دیگر از صنایع بزرگ است. از سال ۱۳۸۶ به این طرف که قیمت محصولات پتروشیمی در کشور به دلار فروخته می شود، یعنی محصول پتروشیمی ها به تولید کنندگان داخلی به قیمت های دلاری تحویل داده می شود، اثر آن روی قیمت محصولات سایر کالاها هم خود به خود قابل تشخیص است. از این زاویه می توان دریافت که چه کسانی از افزایش قیمت ارز نفع می برند و پتروشیمی هایی که موثرترین این مجموعه ها به شمار می آید. در سوی دیگر بانک های خصوصی هم از افزایش شدید قیمت ارز بیش ترین نفع را می برند. مادامی که چنین وضعیتی وجود داشته باشد ۵ درصد سود بانک ها از افزایش فروش ارز حاصل خواهد شد. باید توجه داشت که ناترازی بانک ها حرف کلی است و اینکه چه عواملی باعث شده که این ناترازی ها شکل بگیرد، اهمیت بیشتری دارد. فقدان نظارت حاکمیتی بر عملکرد بانک ها و فساد های متعدد، مکرر و مستمری که در بانک ها رخ می دهد، بلیه ای پدید آورده که اثر مستقیم بر معیشت مردم گذاشته است و در کنار آن باید کسری ها و کاستی های دیگر را هم در نظر آورد. بنابراین محصول همه این مشکلات را نمی شود به یک عبارت کلی ارجاع داد، بدون اینکه مشخص کرد واقعا نقش هر یک از نهاد های حاکمیتی این موضوع چیست. ما سال هاست که نظر خود را در مورد افزایش قیمت ها از طریق فرمول های خصوصی سازی و آزاد سازی بارها و بارها مطرح کرده ایم اما به شکل مورد انتظار شنیده نشده است. برای خاطر اینکه منافع بزرگی در این میان جاری است که از مواقع از فساد ناشی می شود و مادامی که عزمی همه جانبه به سوی همه جری ها برای کنترل و مهار فساد وجود نداشته باشد، نمی توان اقدام موثری برای حل مشکلات انجام داد. ضمن اینکه دولت ها به سهم خود کوشیده اند که بخشی از تورم را به مردم مربوط کنند. برای مثال اگر افزایش قیمت بنزین را که مطرح شده در نظر بگیریم، یکی از حرف های عجیب موضوع بارانه بنهان است. از نظر من چیزی به عنوان بارانه بنهان وجود ندارد که دولت آن را پرداخت کند. یا مابه التفاوت قیمت بنزین را با کشورهای همسایه مطرح می کنند و می گویند این مابه التفاوت یارانه ای است که دولت به مصرف کننده داخلی می دهد. درحالی که در موضوع انرژی و یارانه ده ها عامل وجود دارد که تماما در اختیار دولت است و مردم مسئولیت یا توان اثرگذاری بر آن ندارند. منظور این است که این سخن درست نیست که در مساله بنزین و موارد مشابه دولت به مردم یارانه بنهان می دهد. برعکس؛ این مردم هستند که یارانه های چندین برابر می پردازند. علاوه بر اینکه قیمت خودرویی که به مصرف کننده داخلی داده می شود، به قدری با قیمت خودرو در کشورهای همسایه تفاوت دارد و بالاتر است که گویی همان روز نخست که کالا را به مصرف کننده داخلی می فروشند، همه مابه التفاوت بنزین آن را رعلا تا پایان استهلاک کامل خودرو، از مصرف کننده می گیرند. این فقط یک مورد است که مصرف کننده کالایی را خریداری می کند که قیمت آن چند برابر کالایی است که در کشورهای همسایه پرداخت می شود. نکته بعدی مسئله ای است که بارها تکرار شده و آن کیفیت بنزین مصرفی است. بنزین با کیفیت نازل علاوه بر پیامدهایی که روی سلامت مردم دارد، موجب پایین آمدن بازدهی می شود که خود در مصرف بیشتر موثر است. همین چندی پیش بنزینی که به افغانستان صادر شد، به خاطر کیفیت نازل آن راپس دادند. بنزین در ایران، بنزین موجود در کشورهای همسایه نیست، چون کیفیت آن پایین است و بر این اساس قیمت آن هم باید پایین تر باشد. در مورد پتروشیمی های این نکته هم قابل توجه است که بسیاری از محصولاتی که پتروشیمی ها تولید می کنند، بعد از اینکه با قیمت های بالائیتی می شود، مستقیم به مصرف کننده یا به واحد هایی که به آن نیاز دارند داده نمی شود. بلکه از طریق توزیع صورت می گیرد. دشوار بتوان بر ناترازی ها غلبه کرد. از بین ناترازی هایی که در کشور شکل گرفته، از همه مهم تر ناترازی در زندگی مردم است. در حالی که راجع به ناترازی انرژی سخن گفته می شود ولی در مورد ناترازی در زندگی مردم کلمه ای برنیانی جاری نمی شود. امروز بیش از گذشته مردم نسبت به افزایش قیمت ها ناراحت و عصبانی هستند و مسئولیت همه اینها را متوجه نظام اقتصادی می دانند که به نظر می رسد بجا، بحق و درست است. سخن آخر اینکه دولت و مسئولان اقتصادی نباید فرافکنی کنند. باید ضمن اینکه به قانون اصلی افزایش قیمت توجه داشت، به صراحت هم از آن حرف بزنند نه اینکه با عبارت های مبهم در نهایت مردم را مسئول بحران های اقتصادی قلمداد کنند.

«آرمان ملی» از نشست سه جانبه در تهران گزارش می دهد

گام به گام تأثیت توافق پکن

بارگشت به دیپلماسی

چند سال پیش و پس از اعدام شیخ نمر باقرالنمر در عربستان حمله گروهی به سفارتخانه و کنسولگری این کشور در تهران و شهر مشهد، یکی از تندترین بحران های دیپلماتیک بین دو کشور را رقم زد. اقدامی غیرعقلانی که روابط دیرینه ایران و عربستان که روابطی آمیخته به رقابت ها و همکاری های مختلف بود را به نقطه قطع کامل رساند. پس از این تنش ها، شورای عالی امنیت ملی پرونده احیای روابط را به علی شمخانی سپرد و مذاکرات امنیتی در پنج دور برگزار شد. این روند اگرچه به نتایج اولیه ای رسید اما نهایتا پکن بود که با بهره گیری از جایگاه اقتصادی و روابط راهبردی با دو کشور ابتکار میانجیگری را به دست گرفت و در اسفند ۱۴۰۱ توافق رسمی احیای روابط اعلام شد؛ توافقی که به سرعت فضای منطقه را تحت تأثیر قرار داد و فرایند بازگشایی سفارت ها و تماس های سیاسی را احیا کرد.

چرا پکن میانجی شد؟

دلایل میانجی گری چین در نزاع تهران و ریاض، ترکیبی از منافع انرژی امنیت سرمایه گذاری و نیاز به ثبات در محور غرب آسیاست. چین بزرگترین خریدار نفت ایران و عربستان است و هرگونه تنش میان این دو تولیدکننده بزرگ می تواند جریان انرژی به مقصد شرق آسیا را با اختلال مواجه کند. از سوی دیگر پکن در سال های اخیر میلیاردها دلار در حوزه های مختلف اقتصادی و زیربنایی منطقه از جمله در عراق، ایران و کشورهای عرب

تثبیت گفت وگو

نشست سه جانبه تهران در ادامه نشست های قبلی در ریاض و پکن برگزار شد. مجید تخت رو انچی در آغاز این نشست تأکید کرد: «هدف ما تثبیت مسیر گفت وگو تقویت اعتماد متقابل و تبدیل توافق پکن به الگویی برای همکاری منطقه ای پایدار است.» به گزارش «موج» یک روز پیش از نشست اصلی کارشناسان و دیپلمات های سه کشور جلسه قدماتی تشکیل داده بودند. جلسه ای که در آن چارچوب مذاکرات امروز، از جمله سازوکارهای همکاری اقتصادی، تسهیل روابط کنسولی و بررسی پیشرفت های اجرایی توافق پکن مشخص شد. توافق پکن، پس از سال ها قطع روابط سیاسی میان دو کشور، بستری برای ازسرگیری همکاری های اقتصادی، امنیتی

و سیاسی فراهم آورد. دومین نشست کمیته سه جانبه سال گذشته در ریاض برگزار شد که در آن طرف ها بر «اجرای کامل» پندهای توافق و ادامه نقش حمایتی پکن تأکید کردند. در نشست اخیر تهران نیز، ایران و عربستان بار دیگر نقش «مثبت و سازنده» چین را مستوند و پکن اعلام کرد که همکاری سه جانبه با هدف «ارتقای صلح، ثبات و توسعه منطقه ای» ادامه خواهد یافت.

منافع مشترک

تحلیلگران بر این باورند که یک همکاری امنیتی اقتصادی مشترک در غرب آسیا یک نکته کلیدی است. ایران و عربستان به عنوان دو قدرت منطقه در صورت استمرار این روند می توانند بخش قابل توجهی از راهبردیت کنند. چین نیز توانسته اعتماد نسبی دو طرف را جلب کند. هرچند اختلاف های بنیادین تهران و ریاض در برخی پرونده ها همچنان وجود دارد. نشست سه جانبه تهران را باید گامی دیگر در مسیر تثبیت روابط ایران و عربستان دانست. مسیری که کند است اما مداوم دارد. توافق پکن اکنون تنها یک توافقنامه سیاسی نیست؛ بلکه ظاهرا به به یک چارچوب همکاری منطقه ای تبدیل می شود که چین ادامه آن را برای ثبات در منطقه می خواهد.

«آرمان ملی» در گزارش تحولات هسته ای را بررسی می کند

کاهش تنش ها با آژانس از مسیر حقوقی

از مسیر مجلس طی شود و هم در آژانس از مسیر شورای حکام و دیگر مراحل قانونی تصویب گردد. بین ایران و آژانس انرژی اتمی را نمی توانیم تنها در موارد فنی عنوان کنیم زیرا آنچه مشخص است بحث های فنی در مورد صنعت هسته ای می تواند به سرانجامی برسد مانند آنچه در قاهر مشاهده کردیم و دیگر توافقاتی که به فرجامی نرسید ولی همانطوری که در ادامه یکی از مسئولان سازمان انرژی اتمی عنوان می کند

آنچه سیاسی بازی غربی ها نام دارد ادامه توافق را متوقف می کند و همین مورد باعث شده که فضای غبارآلود همچنان ادامه داشته باشد. در ادامه باید اشاره کرد که حالا حضور بازرسان بر ایران استاری اربانی شدت حملات بازرسان تاسیسات هسته ای یکی از بحث های جدید است که در ادامه گزارش به آن خواهیم پرداخت ولی با این حال ایران معتقد است که آژانس باید تضمین بدهد که این اطلاعات در دسترس دشمنان جمهوری اسلامی قرار نخواهد گرفت. در این مورد تهران بارها اعلام کرده است که مسئولان آژانس بین المللی انرژی هسته ای به نوعی اهرم دست آمریکا و ژوئیکای اروپا است. ما همه این حاشیه ها و جنجال های نظامی-امنیتی بهروز کمالوندی در مصاحبه ای معتقد است اگر تهران و آژانس در مسیر حقوقی قرار بگیرند می توان با کنار زدن سیاسی بازی به توافقاتی دست پیدا کنیم. در این مورد بیشتر می خوانید.

تأکید بر مسیرهای حقوقی

همانطوری که اشاره کردیم در این روزهای حساس طرف ها با هم به دنبال راهکار های دیپلماتیک هستند. در این مورد بهروز کمالوندی، سخنگو و معاون امور بین الملل، حقوقی و مجلس سازمان انرژی اتمی معتقد است می توان از مسیرهای حقوقی تنش ها را با آژانس انرژی اتمی کاهش داد ولی در صورتی که سیاسی کاری غربی ها اجازه دهد. او در مورد چالش های بازرسی از تاسیسات هسته ای به اینا گفت: «موضع ما این است در بخش هایی از تاسیسات که بعد از جنگ ۱۲ روزه آسیبی ندیده، مسئله ای وجود ندارد؛ آژانس می تواند اطلاعات لازم را داشته باشد، زیرا این اطلاعات قابلیت سوء استفاده دشمن ندارد. اما درباره تاسیسات آسیب دیده، باید ابتدا به یک تفاهم و توافق برسیم. این امر نیازمند مذاکره است و ظرفیت خود را بهمان نیز چنین کنیم. زمانی که آنها قاهره را پیشنهاد دادند و مذاکره انجام شد، در حقیقت پذیرفتند که موافقت نامه پاسخگوی

هوش مصنوعی جایگزین مدیران حقوقی نمی شود

معاون حقوقی رئیس جمهور با یادآوری پیشرفت سریع هوش مصنوعی در سال های اخیر، اظهار داشت: هوش مصنوعی مبنای سنتی حقوقی را به چالش می کشد. اگر به تولید بهنگام نرم افزارهای حقوقی اقدام نکنیم، دچار چالش های فراوان خواهیم شد و با خلأهای متعدد مواجه می شویم. حجت الاسلام مجید انصاری با بیان اینکه دنبال جایگزینی هوش مصنوعی با کارشناسان و مدیران حقوقی در دستگاه های اجرایی نیستیم، اظهار کرد: به دنبال راهکار مناسب هستیم که این ابزار در خدمت مدیران و کارشناسان حقوقی باشد و آنان را در یافتن سریعتر و بهتر پاسخ های حقوقی به مشکلات یاری کند. وی افزود: قطعاً مسئولیت و پاسخگویی نهایی انسانی به موضوعات حقوقی نمی تواند با هوش مصنوعی جایگزین شود که متکی به داده هایی است که هوش انسان تولید کرده است. معاونت حقوقی ریاست جمهوری دنبال تقویت سازمان حقوقی دولت با استفاده از این ابزار است. وی گفت: استفاده از هوش مصنوعی در ارتقای بهره وری واحدهای حقوقی موثر است.

شفافیت زمینه ساز توسعه عدالت و فرصت های برابر

نایب رئیس مجلس اظهار داشت: پیشگیری و شفاف سازی، هزینه های مبارزه با فساد را به مراتب کاهش می دهد و تمرکز بر این رویکرد ها باید در دستور کار دستگاه های نظارتی و قانون گذاری قرار گیرد. علی نیکزاد بر اهمیت شفافیت در فرآیند تصمیم گیری و اجرای سیاست ها تأکید کرد و گفت که شفافیت باید به گونه ای باشد که مدیران نسبت به نتایج اقدامات خود پاسخگو باشند و این امر تأثیر مستقیمی بر ارتباط عمومی جامعه دارد. وی با اشاره به اصلاحات اخیر دولت در زمینه حذف بنزین های قدیمی، گفت که مقایسه این تصمیم با تصمیمات گذشته نشان می دهد که باز بودن فضای نقد و بررسی باعث اتخاذ تصمیمات عاقلانه تر و کارآمدتر می شود. وی افزود: طرح ها باید قبل از تصویب نهایی در کمیسیون های تخصصی بررسی شده و در معرض اظهار نظر نظری کارشناسی و مسئولانه افکار عمومی قرار گیرند تا تصمیمات بهتری اتخاذ شود. وی تصریح کرد: شفافیت زمینه ساز توسعه عدالت و فرصت های برابر است.

دولت چهاردهم اصلاح طلب نیست

دکیر کل حزب مردم سالاری در خصوص رویکرد دولت اظهار داشت: من نمی خواهم بگویم که حتماً باید اصلاح طلب بود. دولت باید اصلاح طلب باشد یا نه، این مساله اهمان نداشتند. در ۱۴۰۱ پروژه ۲ و ۳ را از سر گرفتیم در حالی که چهار سال بود که این پروژه معطل مانده بود. طرح ۲۰ هزار مگاوات از قبل از انقلاب برای ایران تایید شده بود و قرارداد هایی برای اجرای آن بسته شده بود. اما این ها معمولی قرار دادیم؛ روش هایی متناسب با شرایط جنگ. برای این ها ما فکر کردیم و آماده پیگیری هستیم. البته این ها پنج نقطه ساحلی کار برای توسعه نیروگاه های اتمی در حال پیشرفت است و بسته سازی برای این واحد ها در نظر داریم چه برای واحد یکم و چه واحدهای ۲ و ۳ در چارچوب بودجه عمرانی نبوده است بلکه به صورت انتفاعی تأمین مالی می شوند. اگر چه تا اخیر ما برای رسیدن به این هدف زمین ها تملک و شرکت ها ایجاد شدند و این دو پروژه اساسی دانشگاه بزرگ است».

کوتاه

امروز از ۲۳ خرداد قوی تریم

معاون فرهنگی و جنگ نرم ستاد کل نیروهای مسلح با بیان اینکه «دستاوردهای نمایشگاه هوافضا گوشه ای از توان و قدرت ملی ایران است»، عنوان کرد: تجربه جنگ ۱۲ روزه ثابت کرد توان موشکی، پهپادی و پافندنی کشور ابتکار عمل را از دشمن گرفت و جمهوری اسلامی بلافاصله مسیر تقویت این قدرت را شتاب داد. سردار سرتیپ پاسدار ابوالفضل شکارچی معاون فرهنگی و جنگ نرم ستاد کل نیروهای مسلح در حاشیه بازدید مسئولان فرهنگی کشور از نمایشگاه هوافضای سپاه تأکید کرد: همه تجزیهات ارائه شده «تماماً بومی» و حاصل تلاش دانشمندان جوان، نیروی هوافضا و وزارت دفاع است. نیروهای مسلح امروز «به مراتب بیشتر از روز آغاز تجاوز» آمادگی دارند.

دخالت انسانی در آتش سوزی

جنگل های هیرکانی

کمیسیون شوراها در گزارشی اعلام کرد که علت وقوع آتش سوزی جنگل های هیرکانی منطقه الیت این است که حریق احتمالاً با دخالت عامل انسانی از جمله شکارچیان غیرقانونی یا عابریان غیرمجاز آغاز شده و با گرم و خشک شدن لایه زیرخاک، کاهش رطوبت نسبی هوا، وزش بادهای مقطعی و آنباشت شدن برگ های خشک و درختان شکسته افتاده، بستر مناسبی برای گسترش سریع آتش فراهم کرده است. مرضی محمودی سخنگوی کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور در جلسه علنی روز گذشته در مورد علل و عوامل وقوع آتش سوزی جنگل های هیرکانی منطقه الیت را قرائت کرد.

تسلیم حاجی میرزایی به ظرفیت

رئیس دفتر رئیس جمهور در پیامی در گذشت خواهر همسر ظرفیت را تسلیت گفت. محسن حاجی میرزایی در پیامی درگذشت خواهر همسر محمد جواد ظرفیت را به وی و خانواده محترم آن مرحومه تسلیت گفت و از دخای متعال برای بازماندگان معزز، صبر و تسلی خاطر مسئلت کرد. متن پیام رئیس دفتر رئیس جمهور به شرح زیر است: برادر گرامی جناب آقای دکتر ظرفیت، درگذشت خواهر همسر گرامی تان را به جناب عالی و خانواده محترم آن مرحومه تسلیت عرض می کنم و از درگاه خداوند یکتا برای آن فقیده سعیده رحمت و مغفرت الهی و برای شما و همه بازماندگان معزز، صبر و تسلی خاطر طلب می کنم.

اهمیت سازمان آب های جوی

عباس علی آبادی، وزیر نیرو در جریان جلسه علنی روزگشته مجلس، در پاسخ به سوال حامد یزدیان و ۴۷ نفر از نمایندگان دیگر در خصوص عملکرد سازمان توسعه و بهره برداری فناوری های نوین آب های جوی از بدو تاسیس و در سال آبی ۱۴۰۲ تا سال ۱۴۰۳ گفت: از فرصت ارائه گزارش درخصوص اهم اقدامات این وزارتخانه در حوزه بهبود وضعیت هوا، پایش جو و بهره برداری از آب های جوی تشکر می کنم. مجلس شورای اسلامی در عبور کشور از دوره های سخت نقش مهمی داشته و دارد. همراهی دلسوزانه و نگاه ملی مجلس شورای اسلامی، امکان مدیریت شرایط دشوار و جلوگیری از آسیب های گسترده تر را فراهم کرد.

با انکار فساد، فساد ریشه کن نمی شود

یک عضو کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی با انتقاد از وضعیت عفاف و حجاب در جامعه تأکید کرد: گویا خواب می بینیم و جلوه های کشف شده و مسئولان، رؤسای قوا، ارکان قضائی و انتظامی صرفاً به گفتار دماغی اکتفا نمی کنند، نماینده مردم خمینی شهر در مجلس شورای اسلامی گفت: امانت حاکمیت ملی به دست ما داده شده است. از روز اول بنا بود مجلس دولت و در مسیر تحقق هدف اولیه مجلس حکمرانی، استقرار آن و رفع تبعیض و هدف نهایی که رساندن جامعه به مرحله ای که همه عبد خدا باشند، گام برداریم اما اکنون رسید ایم.

نرخ بهره بانکی را باید کاهش دهیم

مهدی فلاح نماینده رشت در مجلس در جلسه علنی روزگشته در نطق میان دستور خود گفت: طی ۱۴ سال گذشته قیمت ارز از حدود ۱۱۰۰ تومان در سال ۱۳۹۰ به حدود ۱۲۰ هزار تومان در سال ۱۴۰۴ افزایش پیدا کرده اما حقوق یک معلم از متوسط ۴۵۰ هزار تومان در سال ۱۳۹۰ به حدود متوسط ۱۹ میلیون تومان در ۱۴۰۴ رسیده است. در این دوره کوتاه، قیمت هر دلار در کشور بیش از ۱۰۰ برابر و متوسط حقوق معلمان حدود ۴۲ برابر شده است و این محاسبه تقریباً برای شغل های دیگر نیز وجود دارد. هیچ کشوری وجود ندارد که با افزایش نرخ بهره، تورم را از بین ببرد و یا کاهش دهد.